

Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van oorlogsgedenktekens te Nieuwpoort

DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 18 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2004, 23 december 2005, 19 mei 2006, 30 juni 2006, 1 september 2006, 15 juni 2007, 28 juni 2007, 10 oktober 2007, 14 november 2007, 5 september 2008, 22 september 2008, 6 januari 2009 en 30 januari 2009;

Gelet op het ministerieel besluit van 01 september 2008 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van oorlogsgedenktekens te Nieuwpoort;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 05 februari 2009,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 18 maart 2009:

1° Wegens de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Gedenkteken voor de militaire en burgerlijke doden van Nieuwpoort, gelegen te

Nieuwpoort (Nieuwpoort), Onze Lieve Vrouwstraat ZNR;

bekend ten kadaster:

Nieuwpoort, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer ZNR(DEEL).

2° Wegens de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Standbeeld voor het 7de Linierement, gelegen te

Nieuwpoort (Sint-Joris (bij Nieuwpoort)), Brugse Steenweg ZNR;

bekend ten kadaster:

Nieuwpoort, 3e afdeling, sectie B, perceelnummer 4B.

3° Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Demarcatiepaal nr. 2 (Westendelaan), gelegen te Nieuwpoort (Nieuwpoort), Westendelaan ZNR;

bekend ten kadaster:

Nieuwpoort, 1e afdeling, sectie G, perceelnummer ZNR(DEEL).

4° Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Demarcatiepaal nr. 3 (Ramskapelle), gelegen te

Nieuwpoort (Ramskapelle (bij-Nieuwpoort)), Molenstraat ZNR;

bekend ten kadaster:

Nieuwpoort, 4e afdeling, sectie A, perceelnummer ZNR(DEEL).

5° Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Demarcatiepaal nr. 9 (Lombardsijdestraat), gelegen te

Nieuwpoort (Nieuwpoort), Lombardsijdestraat ZNR;

bekend ten kadaster:

Nieuwpoort, 2e afdeling, sectie D, perceelnummer 248/02E(DEEL).

6° Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Demarcatiepaal nr. 13 (Witte Brug), gelegen te

Nieuwpoort (Nieuwpoort), Brugse Steenweg ZNR;

bekend ten kadaster:

Nieuwpoort, 1e afdeling, sectie A, perceelnummer ZNR(DEEL).

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

- 1) Het gedenkteken voor de militaire en burgerlijke doden van Nieuwpoort wordt beschermd als monument omwille van de:

- artistieke waarde:

Gedenkteken van de hand van de uit Nieuwpoort afkomstige beeldhouwer Pieter-Jan Braecke. Braecke, die o.m. goed bevriend was met Horta, vond aansluiting bij de vormtaal van de art nouveau en het symbolisme. In het gedenkteken zit veel symboliek verwerkt.

- historische waarde, meer bepaald de historische context:

Als getuige van de spanningen die er tijdens het interbellum heersten tussen Vlaamsgezinde en Belgisch-nationalistische strekkingen. De onthulling van dit oorlogsgedenkteken op 9 augustus 1925 ging gepaard met relletjes, uitgelokt door Vlaams-nationalisten. Dit voorval gaf aanleiding tot nationale verontwaardiging en de aanpassing van het politiereglement in vele gemeenten, waar dergelijke gedenktekens nog moesten onthuld worden.

- sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma.

2) Het standbeeld voor het 7de Linieregiment wordt beschermd als monument omwille van de:

- historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

Gedenkteken opgericht voor het 7de Linieregiment, op de linkeroever van de IJzer, ter hoogte van de Uniebrug, ter herinnering aan de zware gevechten die deze eenheid in deze omgeving leverde tijdens de Slag aan de IJzer en de gevechten bij Lombardsijde (oktober-november 1914).

- artistieke waarde en de artistiek-landschappelijke waarde:

Massief, indrukwekkend beeldhouwwerk van een soldaat, die in militaire houding over de IJzervlakte tuurt, met de handen gevouwen over het geweer. Het gedenkteken is het werk van de Antwerpse beeldhouwer Edward Vereycken. De opbouw met trappen en sokkels en de landschappelijke inplanting van het gedenkteken op een aangelegde heuvel op de linkeroever van de IJzer verhogen ongetwijfeld het ontzag dat het gedenkteken uitstraalt.

- sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma.

3) Demarcatiepaal nr. 2 (Westendelaan) wordt beschermd als monument omwille van de:

- historische waarde, meer bepaald historische context en militair historische waarde:

Eén van de 22 demarcatiepaaltjes die na de Eerste Wereldoorlog door de 'Touring Club de Belgique' werden opgericht. De demarcatiepaaltjes hebben een hoge militair-historische en historische contextwaarde, aangezien ze de verste Duitse opmars willen markeren langs de frontlijn tussen Nieuwpoort en de Vogezes (Frankrijk). Demarcatiepaal nr. 2 langs de Westendelaan herinnert aan de Duitse verste opmars in de zomer van 1917.

De demarcatiepalen getuigen van een typisch tijdsclimaat van de eerste na-oorlogse jaren. Alleen al door de oorspronkelijke meertalige opschriften "Hier werd de overweldiger tot staan gebracht" werd de revanchegeest op de voormalige Duitse vijand stevig verwoord. Bij de meeste demarcatiepalen, waaronder nr. 2, werd dit opschrift tijdens de Tweede Wereldoorlog door de Duitse bezetter verwijderd. Op die manier getuigen deze gedenktekens eveneens van de bezettingsmentaliteit van de Tweede Wereldoorlog.

- sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma.

4) Demarcatiepaal nr. 3 (Ramskapelle) wordt beschermd als monument omwille van de:

- historische waarde, meer bepaald historische context en militair historische waarde:

Eén van de 22 demarcatiepaaltjes die na de Eerste Wereldoorlog door de 'Touring Club de Belgique' werden opgericht. De demarcatiepaaltjes hebben

een hoge militair-historische en historische contextwaarde, aangezien ze de verste Duitse opmars willen markeren langsheen de frontlijn tussen Nieuwpoort en de Vogezen (Frankrijk). Demarcatiepaal nr. 3 te Ramskapelle herinnert aan de Duitse verste opmars tijdens de Slag aan de IJzer, meer bepaald de Slag bij Ramskapelle.

De demarcatiepalen getuigen van een typisch tijdsclimaat van de eerste na-oorlogse jaren. Alleen al door de oorspronkelijke meertalige opschriften "Hier werd de overweldiger tot staan gebracht" werd de revanchegeest op de voormalige Duitse vijand stevig verwoord. Demarcatiepaal nr. 3 kon tijdens de Tweede Wereldoorlog ontsnappen aan een Duitse verminking: de gewraakte tekst werd toen niet door de Duitse bezetter verwijderd. Aldus is het één van de zeldzame demarcatiepalen, waarop de oorspronkelijke tekst bewaard gebleven is.

- sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma.

- 5) Demarcatiepaal nr. 9 (Lombardsijdestraat) wordt beschermd als monument omwille van de:

- historische waarde, meer bepaald historische context en militair historische waarde:

Eén van de 22 demarcatiepaaltjes die na de Eerste Wereldoorlog door de 'Touring Club de Belgique' werden opgericht. De demarcatiepaaltjes hebben een hoge militair-historische en historische contextwaarde, aangezien ze de verste Duitse opmars willen markeren langsheen de frontlijn tussen Nieuwpoort en de Vogezen (Frankrijk). Demarcatiepaal nr. 9 langs de Lombardsijdestraat herinnert aan de Duitse verste opmars in de zomer van 1917.

De demarcatiepalen getuigen van een typisch tijdsclimaat van de eerste na-oorlogse jaren. Alleen al door de oorspronkelijke meertalige opschriften "Hier werd de overweldiger tot staan gebracht" werd de revanchegeest op de voormalige Duitse vijand stevig verwoord. Bij de meeste demarcatiepalen, waaronder nr. 9, werd dit opschrift tijdens de Tweede Wereldoorlog door de Duitse bezetter verwijderd. Op die manier getuigen deze gedenktekens eveneens van de bezettingsmentaliteit van de Tweede Wereldoorlog.

- sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma.

- 6) Demarcatiepaal nr. 13 (Witte Brug) wordt beschermd als monument omwille van de:

- historische waarde, meer bepaald historische context en militair historische waarde:

Eén van de 22 demarcatiepaaltjes die na de Eerste Wereldoorlog door de 'Touring Club de Belgique' werden opgericht. De demarcatiepaaltjes hebben een hoge militair-historische en historische contextwaarde, aangezien ze de verste Duitse opmars willen markeren langsheen de frontlijn tussen Nieuwpoort en de Vogezen (Frankrijk). Demarcatiepaal nr. 13 bij de Witte Brug herinnert aan de Slag aan de IJzer en de inundatie van de IJzervlakte eind oktober 1914.

De demarcatiepalen getuigen van een typisch tijdsclimaat van de eerste na-oorlogse jaren. Alleen al door de oorspronkelijke meertalige opschriften "Hier werd de overweldiger tot staan gebracht" werd de revanchegeest op de voormalige Duitse vijand stevig verwoord. Bij de meeste demarcatiepalen, waaronder nr. 13, werd dit opschrift tijdens de Tweede Wereldoorlog door de Duitse bezetter verwijderd. Op die manier getuigen deze gedenktekens eveneens van de bezettingsmentaliteit van de Tweede Wereldoorlog.

- sociaal-culturele waarde:

Als zijnde de materialisatie van het herdenken van een collectief trauma.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994 en 22 augustus 2006).

01 JULI 2009

Brussel,

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN